

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 669/2024-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **PROMETHEUS, s.r.o.**, Štefánikova 18, Humenné, IČO 46 767 631, zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Šepelovou, Námestie slobody 13/25, Humenné, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č. k. B1-33Cb/13/2023-416 zo 4. marca 2024 a proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/71/2024-504 z 19. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Mestského súdu Bratislava III (ďalej len „mestský súd“) č. k. B1-33Cb/13/2023-416 zo 4. marca 2024 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3Cob/71/2024-504 z 19. júna 2024. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, zakázať porušovateľom pokračovať v porušovaní jej práv a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých uznesení vyplýva, že na mestskom súde sa vedie spor, v ktorom sa sťažovateľka ako žalobca domáha na obchodnej spoločnosti UniCredit Fleet

Management, s.r.o. (ďalej len „žalovaný“), určenia, že žalovaný je povinný strpieť právo sťažovateľky ako nájomcu predmetu zmluvy, ktoré mu vyplýva zo zmluvy o operatívnom lízingu. Sťažovateľka v tomto konaní podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a žiadala, aby súd uložil žalovanému povinnosť vydať jej dve osobné motorové vozidlá bližšie špecifikované v petite návrhu a zaplatiť jej úrok z omeškania oproti povinnosti sťažovateľky zaplatiť žalovanému kúpnu cenu týchto vozidiel.

3. Sťažovateľka svoj návrh odôvodnila incidentom, ktorý sa odohral počas služobnej cesty jej konateľky v Českej republike, kde bola spolu so svojím manželom. Pri zaparkovaných vozidlách na parkovisku stáli príslušníci polície Českej republiky, ktorí im oznámili, že konajú na pokyn polície Slovenskej republiky, ktorá vyhlásila na predmetné motorové vozidlá pátranie, a preto sú povinní predmetné motorové vozidlá zaistiť. Sťažovateľka za motorové vozidlá údajne nezaplatila, v technickom preukaze je ako ich vlastník zapísaný žalovaný a podľa nich je ich vlastníkom. Preto podľa jej názoru existuje dôvodná obava, že predmetné motorové vozidlá zaistené políciou Českej republiky budú vydané žalovanému, a ihneď potom dôjde k ich predaju. V uvedenom sťažovateľka identifikuje naliehavú a nevyhnutnú potrebu upraviť právne vzťahy medzi ňou a žalovaným, inak by vznikol priestor na konanie, ktoré by vytvorilo nezvratný stav, resp. by viedlo k neodstrániteľným následkom pre sťažovateľku. Bola by obmedzená na svojich právach, ktoré má ako nájomca z nájomnej zmluvy.

4. Mestský súd uznesením zo 4. marca 2024 návrh sťažovateľky zamietol. V dôvodoch rozhodnutia poukázal na listinné dôkazy a zhrnul, že strany sporu uzatvorili zmluvu o operatívnom lízingu a následne na každé vozidlo uzatvorili zmluvu o nájme motorového vozidla. V zmysle všeobecných obchodných podmienok je žalovaný po celú dobu trvania zmluvného vzťahu výhradným vlastníkom vozidla, pričom jeho odovzdaním udeľuje sťažovateľke iba právo užívať vozidlo. Žalovaný využil svoje právo odstúpiť od zmluvy o operatívnom lízingu, pretože sťažovateľka sa omeškala s úhradou splátky nájomného. V takomto prípade bol oprávnený vyzvať sťažovateľku na vrátenie vozidla a ak by k tomu nedošlo, bol by podľa obchodných podmienok oprávnený na odobratie vozidla. Nadväzne mestský súd skonštatoval, že v danom prípade neboli osvedčené kumulatívne stanovené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, t. j. hodnoverné opísanie skutočností odôvodňujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana navrhovaným neodkladným opatrením. Nemal hodnoverne osvedčenú danosť nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, sťažovateľka neuhradza splátky nájomného riadne a včas. Až rozsiahlejším dokazovaním vo veci samej bude možné relevantne zhodnotiť, komu a v akom rozsahu svedčia nároky vyplývajúce z právneho vzťahu medzi stranami sporu. Bez toho nemožno rozhodnúť o povinnosti žalovaného vydať sťažovateľke motorové vozidlá, pretože je sporné, či je dané vlastnícke, alebo iné užívacie právo sťažovateľky k motorovým vozidlám a rovnako je sporné, či došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, na základe ktorej by bola sťažovateľka povinná zaplatiť žalovanému kúpnu cenu.

5. Proti rozhodnutiu mestského súdu sťažovateľka podala odvolanie, v ktorom namietala, že mestský súd vôbec neposúdil otázku platnosti a účinnosti relevantných zmlúv, na základe ktorých bolo sťažovateľke udelené právo na užívanie predmetných motorových vozidiel. Taktiež neposudzoval otázku platnosti a účinnosti odstúpenia žalovaného od zmluvy o operatívnom

lízingu a ani to, že tento absolútne neplatný právny úkon nemá žiaden vplyv na zmluvy o nájme motorových vozidiel.

6. Krajský súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie a napadnutým uznesením z 19. júna 2024 potvrdil jeho rozhodnutie, pretože rovnako nevzhladol potrebu bezodkladnosti úpravy pomerov medzi stranami sporu. Sťažovateľka podľa jeho názoru hodnoverným spôsobom neosvedčila, že vzťahy medzi stranami sporu sú v takom konflikte, že si vyžadujú bezprostrednú úpravu v rozsahu navrhovaného neodkladného opatrenia. Ten považuje za rozporný s princípom proporcionality. Právom chránené záujmy sťažovateľky ako domnelého nájomcu predmetných motorových vozidiel a rozsah predmetu navrhovaného neodkladného opatrenia sú v zjavnom nepomere ku chráneným záujmom žalovaného ako domnelého vlastníka motorových vozidiel. Odvolací súd používa pojem „domnelý“, pretože až na základe vykonaného dokazovania vo veci samej je možné posúdiť, ktorej zo strán svedčí vlastnícke právo.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Vo vzťahu k postupu a uzneseniu mestského súdu sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že pochybil, ak jej nedoručil vyjadrenie žalovaného, ktorým disponoval od 22. augusta 2023. Mestský súd na toto vyjadrenie žalovaného evidentne prihliadol vo svojom rozhodnutí. Keďže sťažovateľke znemožnil vyjadriť sa k vyjadreniu žalovaného, nesprávnym procesným postupom porušil jej práva. Mestský súd podľa sťažovateľky pochybil aj v tom, že k svojmu rozhodnutiu dospel bez toho, aby skúmal a posúdil platnosť a účinnosť príslušných zmlúv, z ktorých plynulo jeho užívacie právo ako nájomcu k predmetným motorovým vozidlám, a zároveň bez toho, aby skúmal a posúdil vlastnícke právo na základe predpisov hmotného práva. Neprihliadol ani na absolútnu neplatnosť právneho úkonu spočívajúceho v odstúpení žalovaného od zmluvy o operatívnom lízingu.

8. Podľa názoru sťažovateľky nedáva napadnuté uznesenie krajského súdu presvedčivé odpovede na jeho najvýznamnejšie odvolacie argumenty. Ak sťažovateľka neosvedčila potrebu bezodkladnej úpravy vzťahov medzi stranami, potom bol krajský súd povinný dať špecifickú odpoveď na tento argument. Naopak, je presvedčená, že osvedčila bezodkladnú a nevyhnutnú potrebu úpravy pomerov medzi stranami sporu, a to deklarováním oprávnenej obavy ako legitímneho vlastníka daných motorových vozidiel a hrozby ich vydania žalovanému, ktorý pristúpi k ich predaju. Nutnosť úpravy pomerov bola daná aj preukázaným opakovaným protiprávnym konaním žalovaného, ktorý si vynucoval svoje domnelé práva zákonom nedovolenými prostriedkami. Je presvedčená i o tom, že bolo potrebné posúdiť danosť jej hmotného nároku, t. j. či jej svedčí užívacie právo nájomcu k motorovým vozidlám, resp. vlastnícke právo k nim. Bez toho nemožno dospieť k záveru o tom, že neosvedčila potrebu bezodkladnej úpravy vzťahov medzi stranami sporu. Keďže krajský súd hmotný nárok sťažovateľky neposudzoval, došlo voči nej k odopretiu spravodlivosti. Sťažovateľka tiež namieta, že krajský súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou týkajúcou sa nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie.

9. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka rozsiahlo predostiera ústavnému súdu skutkový stav veci a svoju predstavu o jej správnom právnom posúdení opierajúcu sa o vlastné hodnotenie

dôkazov. Táto argumentácia smeruje do konania vo veci samej, nenadväzuje na právne závery vyplývajúce z napadnutých uznesení a nemá žiaden ústavnoprávny rozmer, preto ju ústavný súd na tomto mieste nerekapituluje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky uznesením mestského súdu zo 4. marca 2024:

10. Ak ide o namietané porušenie práv sťažovateľky napadnutým uznesením mestského súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, ktorých porušenie namieta, sa mohla sťažovateľka domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

11. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala proti uzneseniu mestského súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Právomoc krajského súdu na preskúmanie uznesenia mestského súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, a preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky uznesením krajského súdu z 19. júna 2024:

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práv sťažovateľky uznesením krajského súdu, ktorým ako odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí jeho návrhu na vydanie neodkladného opatrenia.

13. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie, resp. zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán sporu (spravidla) nezasahuje

konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa neodkladného opatrenia pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných (resp. zabezpečovacích) opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 50/2019, IV. ÚS 17/2019, I. ÚS 257/2019).

14. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na nariadenie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

15. V intenciách označenej judikatúry ústavný súd pristúpil k posúdeniu námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, pričom sa podrobne oboznámil s jeho obsahom, ako aj s napadnutým uznesením súdu prvej inštancie a skúmal, či odôvodnenie týchto rozhodnutí v ich jednote signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem v prejednávanej veci a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľky.

16. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu nenesie také známky zjavnej svojvôle, aby vyžadovalo zásah ústavného súdu. Krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil skutkový základ veci a aplikáciu právnej úpravy neodkladného opatrenia, ktorá nie je v rozpore s jej zmyslom a účelom. Hoci sa závery krajského súdu opierajú o pomerne stručné odôvodnenie (nadväzujúce na závery okresného súdu), možno ho považovať za dostatočné na to, aby z neho bolo možné zistiť dôvody nevyhovenia návrhu sťažovateľky (m. m. I. ÚS 236/2019 – bod 23.1., či I. ÚS 238/2019 – bod 30). To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia, ktoré reaguje výlučne na skutočnosti podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. jeho nenariadenie. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti jeho nariadenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojím uvážením.

17. Z hľadiska namietaného porušenia práv sťažovateľky je podstatné, že napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením mestského súdu jej dáva odpoveď na to, že jej skutkové a právne námietky neboli (nateraz) dôvodné. Sťažovateľka neosvedčila potrebu bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu pre účely poskytnutia ochrany formou neodkladného opatrenia. Otázka ňou požadovaného posudzovania hmotného nároku, teda nájomného, resp. vlastníckeho práva vyplývajúceho z uzavretých zmlúv, ako aj posudzovanie platnosti odstúpenia od zmluvy presahovala predmet a podstatu daného konania, keďže ide o otázky relevantné v konaní vo veci samej, kde bude dostatočný procesný priestor na právnu argumentáciu sťažovateľky a na rozsiahlejšie dokazovanie, ako je tomu v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia.

18. Závery plynúce z obidvoch rozhodnutí tak neumožňujú dospieť k názoru o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia.

19. Napokon ani v procesnom postupe krajského súdu ústavný súd nenašiel pochybenia spočívajúce v procesnom excese, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu. V prípade, ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, totiž § 329 ods. 1 druhá veta Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) explicitne stanovuje povinnosť odvolaciemu súdu umožniť (iba) protistrane vyjadriť sa k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Účelom tohto ustanovenia je vytvoriť adekvátny procesný priestor na vyjadrenie osoby, proti ktorej pôvodne zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje. Rozhodnutie odvolacieho súdu nie je vyjadrením protistrany podmienené a o odvolaní navrhovateľa rozhodne krajský súd bez ďalšieho aj vtedy, ak sa protistrana v určenej lehote nevyjadrí. Ak sa teda procesne neúspešný navrhovateľ rozhodne podať proti zamietavému uzneseniu odvolanie, musí zohľadniť skutočnosť, že odvolací súd jeho odvolanie spolu s návrhom a prvoinštančným uznesením doručí na vyjadrenie protistrane ešte pred samotným rozhodnutím o odvolaní (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1260 – 1265.).

20. Okrem toho, sporné vyjadrenie bolo mestskému súdu doručené 22. augusta 2023, pred podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (22. novembra 2023), a teda išlo celkom zjavne o podanie k veci samej, preto krajský súd konštatoval, že sťažovateľkou tvrdené porušenie procesných predpisov nemá vplyv na rozhodovanie súdu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti iba v abstraktnej rovine napáda fakt, že jej nebolo vyjadrenie protistrany doručené, a to bez toho, aby bližšie špecifikoval, aký konkrétny negatívny vplyv to malo na jeho postavenie. Pritom jej nepochybne vznikol priestor na oboznámenie sa s predmetným vyjadrením a mala možnosť naň reagovať v rámci podaného odvolania. Námietku sťažovateľky o porušení zásady kontradiktórnosti konania tak ústavný súd hodnotí vzhľadom na uvedené okolnosti veci ako neopodstatnenú.

21. Z hľadiska posúdenia potenciálneho porušenia práv, ktoré sťažovateľka označila v ústavnej sťažnosti, je tiež podstatné, že o žalobe vo veci samej mestský súd dosiaľ nerozhodol. Z toho vyplýva, že je mu ako strane sporu zaručené právo na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozhodnutím vo veci samej. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je totiž iba také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né následnou činnosťou všeobecného súdu napr. v konaní o veci samej (porov. I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013). Hoci aktuálnemu návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo vyhovené, ochranu ním označených práv mu poskytuje Civilný sporový poriadok a civilný súd aj možnosťou podať návrh na nariadenie neodkladného opatrenia znova, za splnenia zákonných podmienok (§ 329 ods. 3 CSP).

22. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom namietaných práv neexistuje príčinná súvislosť takej intenzity, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti

na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Preto ústavnú sťažnosť odmietol aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu